НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Інформація та документація

ОФОРМЛЕННЯ ПЕРЕКЛАДІВ

(ISO 2384:1977, MOD)

ДСТУ 4309:2004

Видання офіційне

№ 6 – 2004/212

Київ
ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ
2005

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО: Український інститут науково-технічної і економічної інформації (УкрІНТЕІ); Технічний комітет ТК 144 «Інформація і документація»

РОЗРОБНИКИ: **А. Гончаренко** (керівник розробки); **Є. Козир; А. Санченко; Р. Санченко,** канд. техн. наук; **Л. Шрамко; А. Шурубура,** канд. хім. наук

2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Держспоживстандарту України від 28 травня 2004 р. № 102 з 2005–07–01

3 Національний стандарт відповідає ISO 2384:1977 Documentation — Presentation of translations (Документація. Оформлення перекладів)

Ступінь відповідності — модифікований (MOD)
Переклад з англійської (en)

4 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

Право власності на цей документ належить державі.
Відтворювати, тиражувати і розповсюджувати його повністю чи частково на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу заборонено.
Стосовно врегулювання прав власності треба звертатися до Держспоживстандарту України.

Держспоживстандарт України, 2005

ЗМІСТ

С

Національний вступ IV

0 Вступ 1

1 Сфера застосування 1

2 Нормативні посилання 1

3 Терміни та визначення понять 2

4 Ідентифікаційні елементи форми подання перекладу 3

4.1 Переклад книги або іншого окремого видання 3

4.2 Переклад періодичних та інших серіальних видань 5

4.3 Переклад статті чи газетного видання 6

4.4 Переклад патентів або подібних документів 6

5 Форма подання тексту перекладу 7

6 Примітки, виноски та бібліографічні посилання 7

7 Формули, рівняння, познаки та одиниці виміру величин 7

8 Рисунки, умовні позначки та назви рисунків і таблиць 7

9 Транслітерація 8

10 Назви та познаки організацій 8

11 Скорочення 8

12 Термінологія 8

13 Ідентифікація авторів 8

14 Вторинний переклад 9

15 Географічні назви 9

16 Дати 9

17 Переклад серіальних видань 9

18 Ім'я (імена) перекладача(-ів) 10

19 Орган видання перекладу 10

Додаток НА Зіставлення структури міжнародного і національного стандартів 10

Додаток НБ Бібліографія 11

НАЦІОНАЛЬНИЙ ВСТУП

Цей стандарт — тотожний переклад стандарту ISO 2384:1977 Documentation — Presentation of translations (Документація. Оформлення перекладів) зі змінами і доповненнями. Ступінь відповідності — модифікований (MOD).

Міжнародний стандарт ISO 2384:1977 розробив комітет ISO/TC 46 «Information and documentation».

Технічний комітет, відповідальний за цей стандарт, — ТК 144 «Інформація і документація».

Стандарт містить вимоги до перекладу документів.

Передні та загальні структурні елементи цього стандарту оформлено згідно з вимогами комплексу стандартів «Національна стандартизація України».

До стандарту внесено такі зміни:

1) вступний елемент назви стандарту змінено на «Інформація та документація»;

2) термін «міжнародний стандарт» замінено на «стандарт»;

3) стандарт доповнено структурними елементами «Зміст», розділом 3 «Терміни та визначення понять» та національними довідковими додатками НА і НБ;

4) розділи 1 і 2 стандарту ISO 2384 у цьому стандарті об'єднані в один розділ «Сфера застосування»;

5) у зв'язку з опублікуванням нових видань міжнародних стандартів, на які є посилання у тексті цього стандарту, в розділі 2 замінено:

— ISO 31 Quantities, units and symbols (Величини, одиниці та позначення величин) на ISO 31:1992 (all part) Quantities and units (Величини та одиниці величин; усі частини);

— ISO/R 639 Symbols for languages, countries and authorities (Позначення для мов, країн та органів влади) на ISO 639:1988 Codes for the representation of names languages (Коди для подання назв мов) та ISO 3166-1:1997 Codes for the representation of names of countries and their subdivisions — Part 1: Country codes (Коди для подання назв країн світу та їхніх територій. Частина 1. Коди країн);

— ISO 690 Documentation — Bibliographical references — Essential and supplementary elements (Документація. Бібліографічні посилання. Необхідні та додаткові елементи) на ISO 690:1987 Documentation — Bibliographical references — Content, form and structure (Документація. Бібліографічні посилання. Зміст, форма та структура) та ISO 690-2:1997 Information and documentation — Bibliographical references — Part 2: Electronic documents or parts thereof (Інформація та документація. Бібліографічні посилання. Частина 2. Електронні документи чи їхні частини);

— ISO 1086 Documentation — Title leaves of a book (Документація. Титульні сторінки книги) на ISO 1086:1991 Information and documentation — Title leaves of a book (Інформація та документація. Титульні сторінки книги);

6) із розділу 2 вилучено ISO 3388 Patents — Bibliographical references — Essential and complementary elements (Патенти. Бібліографічні посилання. Основні та додаткові елементи), оскільки його скасовано і замінено на ISO 690:1987 Documentation — Bibliographical references — Content, form and structure (Документація. Бібліографічні посилання. Зміст, форма та структура);

7) розділ 2 доповнено стандартами: ISO 9; ДСТУ 2394; ДСТУ 3814; ГОСТ 7.1; ГОСТ 7.4; ГОСТ 16876;

8) згідно зі змінами в розділі 2 (див. позиції 4), 5) та 6) цього переліку) зроблено відповідні посилання по тексту стандарту;

9) якщо міжнародний стандарт, на який є посилання в тексті стандарту, впроваджено як національний стандарт України, у круглих дужках подано також посилання на відповідний національний стандарт;

10) позиції переліків для ідентифікаційних елементів пронумеровано для можливості посилання на них;

11) послідовність ідентифікаційних елементів видань подано так, як встановлено в законодавстві України про видавничу справу та в національних і міждержавних стандартах цієї сфери, чинних в Україні;

12) вилучено приклад з розділу 15 як недоречний для перекладу українською мовою;

13) наведено сучасніші дати в прикладах у розділах 16 і 17.

Національні доповнення та зміни у деяких положеннях стандарту виділено похилим шрифтом.

Національні примітки, доповнення та зміни як окремі положення з відповідними заголовками взято в рамку.

Відповідність структури ISO 2384 і цього стандарту подано в додатку НА.

Міжнародні стандарти, на які є посилання у цьому стандарті, впроваджено як національні з таким ступенем відповідності:

— ДСТУ 2394–94 ідентичний (IDT) ISO 5127/3a:1981;

— ДСТУ 3651–97 (три стандарти комплексу) еквівалентний за змістом ISO 31:1992 (13 частин), ступінь відповідності — модифікований (MOD);

— ДСТУ ISO 639–1994 ідентичний (IDT) ISO 639:1988;

— ДСТУ ISO 3166-1–2000 ідентичний (IDT) ISO 3166-1:1997;

— ДСТУ 3814–98 еквівалентний за змістом ISO 2108:1992, ступінь відповідності — модифікований (MOD).

ДСТУ 4309:2004

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ІНФОРМАЦІЯ ТА ДОКУМЕНТАЦІЯ

ОФОРМЛЕННЯ ПЕРЕКЛАДІВ

ИНФОРМАЦИЯ И ДОКУМЕНТАЦИЯ

ОФОРМЛЕНИЕ ПЕРЕВОДОВ

INFORMATION AND DOCUMENTATION

PRESENTATION OF TRANSLATIONS

Чинний від 2005–07–01

0 ВСТУП

Мета перекладу — замінити оригінальний документ, відповідно відтворивши його зміст засобами мови перекладу. Хронологічно кожен переклад є вторинним документом відносно оригінального видання.

Якщо переклад слугує першоджерелом, має бути можливість встановити версію оригіналу.

У цьому стандарті розглянуто обидва аспекти перекладів

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей стандарт установлює норми, які забезпечують подання перекладів у стандартній формі, що полегшить їх використовування різними категоріями користувачів.

Цей стандарт поширюється на переклад будь-яких документів незалежно від того, переклад повний, частковий або скорочений. У стандарті представлено правила подання перекладу чотирьох видів документів (видань). Їх можна використовувати як настанову під час перекладу документів усіх інших видів.

Цей стандарт не поширюється на реферати.

Цей стандарт не стосується технічних вимог до поліграфічного виконання перекладів (наприклад, технічних вимог до паперу, берегів сторінок, методу друкування тощо). Перекладачі та редактори мають виконувати вимоги відповідних національних і (або) міжнародних стандартів щодо цих об'єктів.

Національна примітка

Цей стандарт не поширюється на оформлення сторінок обкладинки та титульних аркушів перекладених документів (видань) Він встановлює тільки перелік ідентифікаційних елементів перекладу та їхній зміст

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні документи:

ISO 8:1977 Documentation — Presentation of periodicals (Документація — Оформлення періодичних видань)

ISO 31:1992 (all part) Quantities and units (Величини та одиниці величин, усі частини)

Видання офіційне

ISO 639:1988 Codes for the representation of names languages (Коди для подання назв мов)

ISO 690:1987 Documentation — Bibliographical references — Content, form and structure (Документація — Бібліографічні посилання — Зміст, форма та структура)

ISO 690-2:1997 Information and documentation — Bibliographical references — Part 2: Electronic documents or parts thereof (Інформація та документація — Бібліографічні посилання — Частина 2: Електронні документи чи їхні частини)

ISO 1086:1991 Information and documentation — Title leaves of a book (Інформація та документація — Титульні сторінки книги)

ISO 3166-1:1997 Codes for the representation of names of countries and their subdivisions — Part 1: Country codes (Коди для подання назв країн світу та їхніх територій — Частина 1: Коди країн).

Національний відхил

ДСТУ 2394–94 Інформація та документація. Комплектування фонду, бібліографічний опис, аналіз документів. Терміни та визначення

ДСТУ 3582–97 Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила

ДСТУ 3651.0–97 Метрологія. Одиниці фізичних величин. Основні одиниці фізичних величин Міжнародної системи одиниць. Основні положення, назви та позначення

ДСТУ 3651.1–97 Метрологія. Одиниці фізичних величин. Похідні одиниці фізичних величин Міжнародної системи одиниць та позасистемні одиниці. Основні поняття, назви та позначення

ДСТУ 3651.2–97 Метрологія. Одиниці фізичних величин. Фізичні сталі та характеристичні числа. Основні положення, позначення, назви та значення

ДСТУ 3814–98 Інформація та документація. Видання. Міжнародний стандартний номер книги

ДСТУ ISO 639–94 Коди назв мов

ДСТУ ISO 3166-1–2000 Коди назв країн світу

ГОСТ 7.1–84 Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний опис документа. Загальні вимоги і правила складання)

ГОСТ 7.4–86 Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Издания. Выходные сведения (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Видання. Вихідні відомості)

ГОСТ 16876–71 Правила транслитерации букв кирилловского алфавита буквами латинского алфавита (Правила транслітерації літер кириличної абетки літерами латинської абетки)

ISO 9:1995 Information and documentation — Transliteration of Cyrillic characters into Latin characters — Slavic and non-Slavic languages (Інформація та документація — Транслітерація кириличних літер латинськими літерами — Слов'янські та неслов'янські мови).

Національний відхил

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

Нижче подано визначення термінів, використаних у цьому стандарті. Відповідники стандартизованих у цьому розділі термінів англійською мовою подано на підставі джерел, наведених у додатку НБ.

Для деяких понять встановлено два терміни-синоніми. У цьому документі використано термін-синонім, поданий у терміностатті першим.

3.1 переклад (*translation* [1])

Заміна оригінального документа відповідним відтворенням його змісту засобами іншої мови

3.2 проміжний переклад (*intermediate translation* [1])

Заміна перекладеного однією мовою документа відтворенням його змісту засобами іншої мови

3.3 повний переклад (*complete translation* [1])
Відтворення змісту оригінального документа засобами іншої мови без жодних вилучень і скорочень

3.4 частковий переклад (*partial translation* [1]))
Відтворення окремого уривка або уривків оригінального документа засобами іншої мови

3.5 скорочений переклад (*abridged translation* [1]))
Конспективний виклад змісту оригінального документа засобами іншої мови

3.6 мова перекладу (*language of translation* [1])
Мова, якою перекладено оригінальний документ

3.7 мова оригіналу (*original language* [1])
Мова, якою написано оригінальний документ

3.8 транслітерація (*transliteration* [1])
Подання знаків однієї абетки знаками іншої абетки, яке виконують за певними правилами

3.9 скорочення; акронім (*acronym* [2])
Заміна однослівного терміна першою літерою або кількома літерами, що є в цьому терміні, або коротка форма складного багатослівного терміна, утворена послідовним сполученням літер, складів слів або окремих слів повної форми терміна

Приклади

грам — г;
кілометр — км;
пластична маса — пластмаса;
Організація Об'єднаних Націй — ООН

3.10 автор (*author* [3])
Особа або організація, яка відповідає за художній та смисловий зміст документа (ДСТУ 2394)

3.11 видання (*edition* [3])
Множина всіх примірників документа, видрукованих з одного друкарського набору або з одного примірника, який використовували як зразок (ДСТУ 2394)

3.12 видавництво; видавець (*publisher* [3])
Організація або особа, відповідальна за виготовлення та розповсюдження документа (ДСТУ 2394)

3.13 стаття (*article* [1])
Науковий або публіцистичний твір невеликого розміру в збірнику, журналі, газеті тощо [5].

4 ІДЕНТИФІКАЦІЙНІ ЕЛЕМЕНТИ ФОРМИ ПОДАННЯ ПЕРЕКЛАДУ

Ідентифікація перекладу складається з основних та додаткових елементів. Ці ідентифікаційні елементи, які визначено в ISO 690 та ISO 690-2 (*в ГОСТ 7.1 та ГОСТ 7.4*), перелічено нижче. Їх треба подавати на титульному аркуші в послідовності, як зазначено нижче.

Підрозділ 4.4 цього стандарту відповідає вимогам ISO 690.

Ідентифікаційні елементи, які подають на титульних аркушах (сторінках) книги, мають відповідати вимогам ISO 1086, періодичних видань — ISO 8.

Національна примітка 1

Не всі ідентифікаційні елементи, зазначені нижче, можуть бути наявні в конкретних виданнях

Національна примітка 2

Ідентифікаційні елементи перекладів, які подають на сторінках обкладинки і титульного аркуша книг та періодичних видань, опублікованих в Україні, а також послідовність їх подання мають відповідати вимогам ГОСТ 7 1 та ГОСТ 7.4

4.1 Переклад книги або іншого окремого видання[1)]

4.1.1 *Ідентифікаційні елементи, що стосуються перекладу*

[1)] Якщо оригінальний документ — тези, дисертація чи подібний документ, про це треба зазначити

4.1.1.1 *Основні елементи*

1) Ім'я (імена) автора(-ів), охоплюючи прізвище, ініціал(и) та відомості про його (їхню) професію, посаду, вчений ступінь (для індивідуального автора) або колективний автор оригінального видання.

2) Назва перекладеного твору або переклад назви твору.

3) Тип перекладу: повний, частковий або скорочений. У разі часткового або скороченого перекладу треба вказати частини, які перекладали. Також треба зазначити частини, які не підлягали перекладу.

Національна примітка

Для повного перекладу слово «Повний» не зазначають.

4) Організація, відповідальна за переклад, ім'я (імена) перекладача(-ів), наукового редактора перекладу, *мова оригіналу, зазначати згідно з ISO 639 (згідно з ДСТУ ISO 639).*

5) Місце видання, видавництво і дата (рік) видання перекладу, або, якщо переклад не опубліковано, відомості про відповідального за переклад.

6) Міжнародний стандартний номер книги (ISBN).

7) Посилання на виключні права на переклад (див. розділ 19).

Національний відхил

ISBN згідно з ДСТУ 3814 (позиція 6 переліку) та символ авторського права © (позиція 7 переліку) треба подавати на звороті титульного аркуша.

4.1.1.2 *Додаткові елементи*

1) Мова перекладу, зазначати згідно з ISO 639 (*згідно з ДСТУ ISO 639*).

2) Переклад назви збірника або серіального видання.

4.1.2 ***Ідентифікаційні елементи, що стосуються оригінального документа***

4.1.2.1 *Основні елементи*

1) Назва твору мовою оригіналу (див. розділ 9).

Національна примітка

1) Ім'я (імена) автора(-ів) та назва твору мовою оригіналу (див. розділ 9).

2) Номер видання оригінального документа.

3) *Видавництво*, місце опублікування і дата (*рік*) оригінального видання мовою оригіналу.

4) —.

5) —

Національний відхил

Ідентифікаційний елемент «Видавництво оригінального видання» (позиція 4 переліку) зазначають у позиції 3 цього переліку.

Ідентифікаційний елемент «Мова оригіналу» (позиція 5 переліку) зазначають у позиції 4 переліку в 4.1.1.1.

6) Міжнародний стандартний номер книги (ISBN) оригінального видання треба *зазначати згідно з ДСТУ 3814.*

4.1.2.2 *Додатковий елемент*

1) Назва збірника або серіального видання і нумерація в межах збірника або серіального видання.

4.1.3 ***Ідентифікаційні елементи, що стосуються проміжного перекладу (основні елементи)***

1) Назва твору проміжною мовою (див. розділ 9).

Національна примітка

1) Ім'я (імена) автора(-ів) та назва твору проміжною мовою (див. розділ 9).

2) Номер видання проміжною мовою.

3) *Видавництво*, місце і дата (*рік*) опублікування проміжною мовою.

4) —.

Національний відхил

Ідентифікаційний елемент «Видавництво видання проміжною мовою» (позиція 4 переліку) зазначають у позиції 3 цього переліку.

5) Проміжна мова, яку *зазначають згідно з ISO 639 (згідно з ДСТУ ISO 639)*.

6) Міжнародний стандартний номер книги (ISBN) видання проміжною мовою (*зазначати згідно з ДСТУ 3814*).

4.2 Переклад періодичних та інших серіальних видань

4.2.1 ***Ідентифікаційні елементи, що стосуються перекладу***

4.2.1.1 *Основні елементи*

1) Назва серіального видання мовою перекладу.

2) Тип перекладу: повний, частковий або скорочений. У разі здійснення часткового або скороченого перекладу треба зазначити ті частини, які перекладали.

Національна примітка

Для повного перекладу слово «Повний» не зазначають.

3) Організація, відповідальна за переклад, ім'я (імена) перекладача(-ів), наукового або головного *редактора перекладу*.

4) Рік опублікування, номер тому, номер видання та номер частини, які перекладено. Нумерація сторінок.

5) Видавництво, *місце і рік опублікування перекладу*.

6) Ключова назва (запроваджена ISDS[1]), міжнародний стандартний серіальний номер (ISSN).

Національний відхил

6) Ключова назва, запроваджена Національною агенцією ISSN, та міжнародний стандартний серіальний номер (ISSN). Розміщують у верхньому правому куті обкладинки або палітурки.

4.2.1.2 *Додаткові елементи*

1) Мова перекладу, яку позначають згідно з ISO 639 (*згідно з ДСТУ ISO 639*).

2) —.

Національний відхил

Ідентифікаційний елемент «Місце і рік опублікування перекладу» (позиція 2 переліку) зазначають у 4.2.1.1, позиція 5 переліку.

3) Відомості щодо одержання перекладу (ідентифікаційний номер, дата, ціна).

4.2.2 ***Ідентифікаційні елементи, що стосуються оригінального документа***

4.2.2.1 *Основні елементи*

1) Назва серіального видання мовою оригіналу (див. розділ 9).

2) Рік опублікування, номер тому, номер видання та номер частини, ідентифікація або інші бібліографічні елементи, якщо вони відрізняються від тих, що є в перекладі.

3) Мова оригінального документа, яку позначають згідно з ISO 639 (*згідно з ДСТУ ISO 639*).

4) Нумерація сторінок оригінального документа в дужках після нумерації сторінок перекладу.

5) Ключова назва (запроваджена ISDS[1]), міжнародний стандартний серіальний номер (ISSN).

4.2.2.2 *Додатковий елемент*

1) Місце опублікування оригінального документа, якщо це потрібно для визначення періодичного або серіального видання.

---

[1] International Serial Data System (Міжнародна система даних про серіальні видання)

4.3 Переклад статті чи газетного видання

4.3.1 ***Ідентифікаційні елементи, що стосуються перекладу***

4.3.1.1 *Основні елементи*

1) Ім'я (імена) автора(-ів), охоплюючи прізвище, ініціал(и) та відомості про його (їхню) професію, посаду, вчений ступінь (для індивідуального автора) або колективний автор оригінального видання.

2) Переклад назви статті.

3) Тип перекладу: повний, частковий або скорочений. У разі здійснення часткового чи скороченого перекладу треба зазначити частини, які перекладали.

> **Національна примітка**
> Для повного перекладу слово «Повний» не зазначають.

4) Організація, відповідальна за переклад, ім'я (імена) перекладача(-ів), наукового або головного редактора перекладу, *видавництво, місце і рік опублікування перекладу.*

5) Відомості щодо одержання перекладу (ідентифікаційний номер, дата, ціна).

4.3.1.2 *Додаткові елементи*

1) Мова перекладу, яку позначають згідно з ISO 639 (*згідно з ДСТУ ISO 639*).

2) —.

> **Національний відхил**
> Ідентифікаційний елемент «Місце і рік опублікування перекладу» (позиція 2 переліку) зазначають у 4.3.1.1, позиція 4 переліку.

3) Якщо видання не є перекладом статті, взятої з періодичного видання, треба зазначити вид цього документа, наприклад, документ, представлений на спеціальній конференції тощо.

4) Якщо видання є перекладом сигнального примірника, цей факт треба зазначити.

4.3.2 ***Ідентифікаційні елементи, що стосуються оригінального документа***

4.3.2.1 *Основні елементи*

1) Назва статті мовою оригіналу (див. розділ 9).

> **Національна примітка**
> 1) ім'я (імена) автора(-ів) та назва статті мовою оригіналу (див. розділ 9)

2) Назва серіального видання мовою оригіналу (див. розділ 9).

3) Номер тому, номер видання або номер частини, рік опублікування, нумерація сторінок та інші бібліографічні дані, *місце опублікування оригінального документа.*

4) ISSN або ISBN.

4.3.2.2 *Додатковий елемент*

1) Місце опублікування оригінального документа, якщо це потрібно для визначення серіального видання.

> **Національний відхил**
> Ідентифікаційний елемент «Місце опублікування оригінального документа» — основний елемент; його зазначають у 4.3.2.1, позиція 3 переліку.

4.4 Переклад патентів або подібних документів

4.4.1 ***Ідентифікаційні елементи, що стосуються перекладу***

4.4.1.1 *Основні елементи*

1) Тип документа.

2) Країна опублікування, яку *позначають згідно з ISO 3166-1 або ДСТУ ISO 3166-1.*

3) Повний ідентифікаційний номер.

4) Назва(-и) країни(-) заявника(-ів) (*позначати згідно з ISO 3166-1 або ДСТУ ISO 3166-1*) або отримувачів дозволу, індивідуальних або корпоративних.

5) Переклад назви.
6) Дані в повному обсязі.

4.4.1.2 *Додаткові елементи*

1) Номер, дата, країна заявки, яку *позначають згідно з ISO 3166-1 або ДСТУ ISO 3166-1.*
2) Номер та дата подання.
3) Номер та дата конвенційного пріоритету.
4) Номер та дата видання.
5) Дата патентування
6) Кількість вимог (юридичний термін щодо визнання прав на будь-що).
7) Міжнародна патентна класифікація.
8) Національна або внутрішня класифікація.
9) Прізвище(-а) та ініціали винахідника(-ів).
10) Мова перекладу, яку позначають згідно з ISO 639 (*згідно з ДСТУ ISO 639*).
11) Дата опублікування перекладу.
12) Нумерація сторінок.

4.4.2 ***Ідентифікаційні елементи, що стосуються оригінального документа (основні елементи)***

1) Назва документа.
2) Мова оригіналу, яку позначають згідно з ISO 639 (*згідно з ДСТУ ISO 639*).

5 ФОРМА ПОДАННЯ ТЕКСТУ ПЕРЕКЛАДУ

Поділ оригінального тексту на пункти, підпункти і параграфи та їхню нумерацію в перекладі треба зберігати. Усі розбіжності текстів перекладу та оригінального документа треба подавати в примітках перекладача, зазначивши суть цих розбіжностей: пропуски, виправлення, скорочення або доповнення до розділів тексту, покажчика або до бібліографії.

6 ПРИМІТКИ, ВИНОСКИ ТА БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

Назви цитованих робіт і статей у примітках, виносках та бібліографічних посиланнях можна перекладати, але в цьому випадку рекомендовано подавати назви мовою оригіналу в дужках (див. розділ 9). Примітки перекладача також можна подавати внизу сторінки або додавати в кінці перекладу. Їм мають передувати слова «Примітки перекладача» або інший відповідний вислів мовою перекладу.

7 ФОРМУЛИ, РІВНЯННЯ, ПОЗНАКИ ТА ОДИНИЦІ ВИМІРУ ВЕЛИЧИН

Формули, рівняння, познаки та одиниці виміру величин потрібно подавати так, як в оригінальному тексті, без перекладу.

Будь-які зміни в познаках або абетках (покажчиках) треба зазначити в примітках перекладача.

Якщо здійснено перехід до національних познак величин і (або) їхніх одиниць виміру, оригінальні величини і (або) їхні одиниці виміру треба подавати в дужках після величин, отриманих у результаті переходу.

У будь-якому разі переклад повинен відповідати вимогам відповідних частин стандарту ISO 31.

Національна примітка

У перекладі треба використовувати українські познаки величин та їхніх одиниць виміру згідно з ДСТУ 3651 або іншими національними нормативними документами, де їх установлено.

8 РИСУНКИ, УМОВНІ ПОЗНАЧКИ ТА НАЗВИ РИСУНКІВ І ТАБЛИЦЬ

Рисунки треба подавати так і в тому місці, як їх подано в тексті оригіналу. Якщо спосіб передруку призводить до переміщення рисунків, треба дати посилання у відповідному місці перекладу

Текст, що супроводжує рисунки й таблиці (назви, умовні позначки та інші матеріали), треба перекладати повністю.

Якщо рисунки або таблиці репродукують з оригіналу, весь текст і примітки, що супроводжують їх, треба перекласти і належним чином позначити.

9 ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ

Якщо переклад друкують абеткою, що відрізняється від використаної в оригіналі, назви видання, організацій та імена авторів треба транслітерувати згідно з відповідним міжнародним стандартом.

Національна примітка

Якщо оригінал документа подано латинською абеткою, назви видання, організацій та імена авторів треба транслітерувати українською абеткою згідно з ISO 9 або згідно з ГОСТ 16876 Дозволено також користуватися транслітераційною таблицею, що міститься в документі «Правила користування телеграфним зв'язком» [4] У разі перекладу з англійської, французької, німецької та італійської мов власні назви, написані цими мовами, можна транслітерувати згідно з правилами, наведеними в «Рекомендаціях » [5]

10 НАЗВИ ТА ПОЗНАКИ ОРГАНІЗАЦІЙ

Назви організацій треба подавати так, як їх подано в тексті та примітках, за винятком випадку, коли в мові перекладу є відповідники. Інакше переклад або скорочення та позначення назви організації можна подавати в дужках після першої появи назви в тексті. У бібліографічних посиланнях назви організацій обов'язково треба подавати мовою оригіналу (див. розділ 9). Переклад назв можна подавати в дужках.

11 СКОРОЧЕННЯ

Скорочення, охоплюючи ініціальні скорочення, які використано в оригінальному тексті, треба подавати відповідно до мови перекладу, якщо вони є. Якщо в мові перекладу немає рівнозначного відповідника, скорочений вираз треба, за можливості, пояснити в круглих дужках після першої появи в тексті.

Національний відхил

Треба використовувати скорочення, зафіксовані академічними словниками, ДСТУ 3582 або іншими стандартами. Якщо таких скорочень у словниках та стандартах немає, після їх першої появи в тексті у круглих дужках треба подати повний вираз і скорочення мовою оригіналу та мовою перекладу

12 ТЕРМІНОЛОГІЯ

Оскільки в перекладі треба вживати наукову або професійну термінологію відповідної сфери, перекладач має підібрати рівнозначний національний відповідник для нових понять або термінів. Рекомендовано термін мовою оригіналу подавати після перекладу таких понять або термінів у круглих дужках.

Якщо термінологію узгоджено з відповідним національним стандартом, це треба зазначити в примітках перекладача.

Національна примітка

Добір національної термінології треба здійснювати на підставі найґрунтовнішого українського лексикографічного джерела — «Словника української мови» [6] та словників спеціальних сфер — наукових та професійно-орієнтованих словників

Запровадження новітніх транслітерованих чужомовних термінів типу «logistics — логістика (в значенні постачання, матеріально-технічне забезпечення)» треба уникати Їх дозволено використовувати лише за відсутності національних відповідників У цьому разі в примітках перекладача треба подати тлумачення такого запозичення

13 ІДЕНТИФІКАЦІЯ АВТОРІВ

Національна примітка

У разі збігу прізвища та ініціалів авторів треба вдаватися до додаткових індивідуальних ознак кожного з таких авторів

Такими додатковими ознаками можуть бути вік (роки життя), відносна характеристика віку (старший, молодший), професія (геологія, металургія), наукове звання або науковий ступінь (кандидат наук, доктор наук, професор, академік тощо), родинний ступінь (батько, син) тощо

Приклади

1) Ільченко Ілько Ільків (метеорологія)

Ільченко Ілько Ільків (археологія)

2) Петренко Петро Петрів (канд. хім наук)

Петренко Петро Петрів (академік НАНУ)

3) Олександр Дюма (батько)

Олександр Дюма (син)

Ознаки, що допомагають визначити:

— Індивідуального автора (або індивідуальних авторів); такі скорочення, як Jr для Junior (молодший), Sr для Senior (старший), треба подавати мовою перекладу, якщо у ній є рівнозначний дповідник;

Національна примітка

У разі перекладу українською мовою треба використовувати скорочення мол (молодший) і старш (старший) згідно з ДСТУ 3582

— Звання та кваліфікацію індивідуального автора (або індивідуальних авторів); ці ознаки треба подавати мовою перекладу, якщо у ній є рівнозначний відповідник;

— Належність автора (авторів) до певних організацій, наприклад «член Академії наук», треба подавати мовою перекладу;

— Відомості про осіб, які брали участь у підготовці документа, наприклад головного редактора, наукового редактора, видавця тощо, треба подавати мовою перекладу.

14 ВТОРИННИЙ ПЕРЕКЛАД

Якщо переклад виконано з іншого перекладу, треба зробити посилання як на проміжний переклад, так і на оригінальне видання.

15 ГЕОҐРАФІЧНІ НАЗВИ

Якщо у мові перекладу відсутні узаконені відповідники географічних назв, їх треба зберігати мовою оригіналу. Географічні назви завжди треба узгоджувати з відповідними міжнародними стандартами.

У бібліографічних посиланнях географічні назви обов'язково треба подавати мовою оригіналу (див. розділ 9).

16 ДАТИ

Дату(-и) оригінального видання треба подавати мовою перекладу, наприклад, 1999, червень 2004. Якщо видання датовано в іншому календарі, ніж той, який використано в мові перекладу, наприклад, японському, то рік опублікування оригіналу треба подавати у круглих дужках.

17 ПЕРЕКЛАД СЕРІАЛЬНИХ ВИДАНЬ

Видавництвам серіальних видань треба обережно ставитися до перекладу оригінальної назви або залишати її без перекладу, якщо це обґрунтовано та дозволено. Їм також треба звертати увагу на подання номерів томів, видань та номери частин, які мають збігатися з відповідними частинами оригінального документа. Рік опублікування оригіналу треба подавати перед роком опублікування перекладу, наприклад, оригінал опубліковано в травні 1997 (перекладено в жовтні 2003). Нумерацію сторінок перекладу треба супроводжувати нумерацією сторінок оригінального видання у круглих дужках.

18 ІМ'Я (ІМЕНА) ПЕРЕКЛАДАЧА(-ІВ)

Ім'я (імена) перекладача(-ів) завжди треба подавати як обов'язковий елемент для ідентифікації перекладу (згідно з рекомендаціями Міжнародної федерації перекладачів та рекомендацією № 5, прийнятою ЮНЕСКО[1]).

19 ОРГАН ВИДАННЯ ПЕРЕКЛАДУ

Подання автора видання з виключними правами або без них повинно супроводжуватися посиланням на оригінальний документ у вихідних відомостях перекладу.

ДОДАТОК НА
(довідковий)

ЗІСТАВЛЕННЯ СТРУКТУРИ МІЖНАРОДНОГО І НАЦІОНАЛЬНОГО СТАНДАРТІВ

Номер структурного елемента стандарту ISO 2384	Номер структурного елемента цього стандарту
0	0
1	1
2	1
3	2
—	3
4	4
5	5
6	6
7	7
8	8
9	9
10	10
11	11
12	12
13	13
14	14
15	15
16	16
17	17
18	18
19	19
—	Додаток НА
—	Додаток НБ

[1] З розширенням щодо перекладів патентів і подібних документів.

ДОДАТОК НБ
(довідковий)

БІБЛІОГРАФІЯ

1 ISO 2384.1977 Documentation — Presentation of translations (Документація — Оформлення перекладів).

2 ISO GUIDE 47–1986 Presentation of translations of ISO publications (Оформлення перекладів видань Міжнародної організації стандартизації).

3 ISO 5127–2001(E) *Information and documentation* — Vocabulary (Інформація і документація — Словник).

4 Правила користування телеграфним зв'язком, Київ, 1997. Затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.1997 р. № 208.

5 В. Воєводська, канд. філол. наук; А. Войцехович; Ю. Котіков; Н. Куземська; В. Моргунюк, канд. техн. наук; А. Новікова, канд. філол. наук; Л. Пшенична, канд. філол. наук; Л. Шрамко Рекомендації щодо транслітерування літерами української абетки власних назв, поданих англійською, французькою, німецькою та італійською мовами // Інтелектуальна власність. — 2001 — № 5—6 — С. 63—92.

6 Словник української мови. У 11-ти томах — Київ: Наукова думка, 1970—1980.

УКНД 01 140.40

Ключові слова: документ, мова оригіналу, мова перекладу, оригінал документа, переклад документа, переклад проміжною мовою.